

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Kecskés Gabriella ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Kiss Gabriella ügyvéd által képviselt alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. december 7-én kelt 35.G.40.976/2005/38. számú ítélete ellen az alperes részéről 39. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 200.000 (kettőszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Az alperes által le nem rótt fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A közbeszerzésről szóló 2003. évi CXXIX. törvény alapján lefolytatott, nyílt eljárás eredményeként az alperes, mint megrendelő, a felperessel, mint vállalkozóval szerződést kötött a ... utca közút kiviteli tervek szerinti megépítésére bruttó 57.502.604 forint összegű átalányáron. A vállalkozási szerződés 5. pontja szerint a beruházás teljes befejezésének határideje 2004. november 10., a 6.1. pont alapján az alperes a szerződés aláírását követő 10 napon belül a munkaterületet átadja. A felperes - késedelme esete - a munka készültségi fokától függetlenül, naponta a bruttó vállalkozói díj 1 %-a, de minimum 100.000 forint kötbér megfizetését vállalta (21.2. pont).

Az építési naplóban írtak szerint az alperes 2004. október 5-én adta át a munkaterületet, a felperes október 11-én megkezdte az építési munkát, amelyet 2004. november 29-én fejezett be. A műszaki átadás-átvételi eljárás megtartására 2004. november 30-án került sor, és az alperes írásban igazolta a felperes szerződésszerű teljesítését. A szerződésben meghatározott határidőhöz képest a felperes 19 nap késedelemmel adta át az építési munkát, egy részszámlát és egy végszámlát állított ki, melyet az alperes csak részben, 52.845.066 forint összegben egyenlített ki. Az alperes azzal indokolta a vállalkozói díj tőkeösszegének a csökkentését, hogy a felperes az eredeti kiviteli tervekben szereplő 210 db parkolás gátló oszlopot nem épített be, és a teljesítése legalább 5 nap vonatkozásában felróhatóan késedelmes volt, ezért 2.915.908 forint, illetve az utóbbi ok esetében 2.875.130 forint késedelmi kötbér levonását tartotta indokoltnak.

A felperes 6.868.570 forint vállalkozói díj és kamatai, valamint a perköltség megfizetése iránt terjesztett elő keresetet az alperessel szemben a Ptk. 402. §-a alapján, figyelemmel a 246. §, a 302. § b) pontjában és a 303. § (3) bekezdésében foglalt szabályokra. Előadta, hogy a vállalkozási szerződés 2.4. pontjában a felek egyösszegű átalányárban állapodtak meg, s a 2.5. pont - a szerződés műszaki tartalmát tekintve - kifejezetten előírta, hogy az alperes által rendelkezésre bocsátott költségvetési kiírás az irányadó. A felperes a tervezői költségvetési kiírásban megjelölt számú parkolás gátló oszlopot beszerezte, s a kivitelezés során derült ki, hogy a tervezett oszlopszám túl sok, mivel a tervezői kiírás tévesen tartalmazta azok számát. Az alperes a tervezettnél kevesebb oszlop felállítását a műszaki átadás-átvételi eljárás alkalmával nem kifogásolta, csak a 2005. március 1-jén kelt ilyen levelében jelentette be 137 db oszlop hiányát és hibás teljesítésre hivatkozással, a végszámlából - magyarázat nélkül - 210 db oszlop árát vonta le. Előadta továbbá, hogy felajánlotta az alperesnek a feleslegesen beszerezett oszlopokat, de azokra nem tartott igényt. Ezért az alperes alaptalanul csökkentette a felperes vállalkozói díját, a be nem épített parkolás gátló oszlopokra hivatkozással 2.915.908 forinttal, figyelemmel arra is, hogy az átalánydíjas építési szerződés kizárja, hogy az alperes tételes elszámolásra térjen át. E körben hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság EBH.2000/2001., BH.2004/249. és BH.2004/322. számmal közzétett eseti döntéseire. Előadta továbbá, hogy a késedelmi kötbér címén történt levonás is megalapozatlan, mivel a késedelem a felperesnek nem volt felróható. A munkát nem kezdhette meg, mert az alperes a vállalkozási szerződést 2004. november 5-én adta át aláírva a felperesnek és 2004. október 12. napjától kapott munkakezdési engedélyt. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a ... 2004. október 28-án kelt levelével közölte a felperessel, hogy két víznyelő akna állapota nem megfelelő, amelyek átépítéséről soron kívül intézkedik. Ezt a munkát az ... - ígérete ellenére - csak 2004. november 25-ére végezte el, emiatt a felperes - az úttest aszfalt burkolatának elkészítésében - akadályoztatva volt, ezt követően a hátralévő munkákat haladéktalanul elvégezte. Ezek a körülmények megítélése szerint kizárják a felróhatóságát, figyelemmel arra is, hogy a felperes magatartásán kívül álló időjárási akadály is felmerült az útépítés során.

Az alperes a kereset jogalapját vitatta, ezért annak elutasítását, a felperes költségeiben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint a parkolás gátló oszlopok esetében a felperesnek észlelnie kellett volna a tervezési hibát, ezért a műszakilag nem szükséges, be nem épített oszlopok ellenértékére nem tarthat igényt. Az építési munka késedelmes átadása kapcsán arra hivatkozott, hogy a 19 napos késedelemről legalább 5 nap késedelem a felperesnek felróható, ezért a vállalkozói díjból 2.875.130 forint levonására alappal került sor, elismerve, hogy 7 nap az időjárás, további 6 napi késedelem az ... akadályoztatása okán a felperes terhére nem róható.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 6.868.350 forintot és ezen összegből 353.050 forint után 2005. április 8-ától, 6.515.520 forint után 2005. május 10-étől kezdődően a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növel késedelmi kamatát, valamint 939.709 forint perköltséget. Határozata indokolásában megállapította, hogy a peres felek között a Ptk. 389. §-a szerinti vállalkozási szerződés jött létre, s a felperes a vállalkozási szerződést - az alperes által vitatott körben - a tartalmának megfelelően (Ptk. 277. §) teljesítette; az alperes kezelésében lévő út átépítését a kiviteli tervek szerint végezte el, ezért - osztva a felperes jogi álláspontját - a parkolás gátló oszlopok vonatkozásában a vállalkozói díjból levonást jogszerűen nem alkalmazhatott, figyelemmel a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény azon megállapítására is, amely szerint nem volt elvárható a felperestől, mint szakszervezettől, hogy a rendelkezésére bocsátott terveket átvizsgálva azonnal felismerje a parkolás gátló oszlopok számának meghatározásában elkövetett tervezői hibát. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a felperes a késedelmes teljesítésért sem volt felelős. Kifejtette; bár a szerződés késedelmes aláírása a felperest a munka megkezdésében és határidőben való befejezésében nem akadályozhatta, arra már kellő alappal hivatkozott, hogy a munkakezdési engedélyt az illetékes építési hatóságtól csak 2004. október 12. napjától kapta meg, ezért az ezzel kapcsolatban felmerült késedelem nem volt felróható a felperesnek, mert a Ptk. 403. §-ának (3) bekezdése értelmében az engedély beszerzése az alperest terhelte. Ügydöntő jelentőséget a perben beszerzett igazságügyi szakértői véleménynek tulajdonított, amelyben a szakértő kellően megindokolta, hogy a késedelem releváns oka a munkakezdést követő harmadik napon észlelt ... tulajdonában lévő csatornák műszaki szükségességből elrendelt cseréje, ezért egyértelműen megállapítható, a késedelem a felperesnek nem volt felróható, így az alperes erre alapítottnak sem volt jogosult csökkenteni a felperest illető vállalkozói díjat. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a keresetnek megfelelően kötelezte az alperest a hátralékos vállalkozói díj és kamatai megfizetésére, a perköltségről a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint rendelkezett.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatásával a kereset elutasítását, a felperes költségeiben történő marasztalását kérte. Megismételte az elsőfokú eljárásban előadottakat, hangsúlyozta, hogy a felperesnek, mint szakszervezetnek a költségvetési kiírás hibáját fel kellett volna ismerni

és az együttműködési és tájékoztatási kötelezettség okán arra az alperes figyelmét fel kellett volna hívnia. Előadta továbbá, hogy a felperes késedelmes teljesítése vonatkozásában továbbra is a szerződésben meghatározott teljesítési határidőt tekinti irányadónak, megjegyezte, hogy a munkakezdési engedély megszerzése mindenkor a vállalkozó kötelezettsége, annak esetleges késedelve a vállalkozó felelősségi körébe tartozik, így amennyiben a felperes gondoskodott volna az engedélyek időbeni beszerzéséről, az ... által elvégzett munka nem okozott volna késedelmes befejezést. Az ... munkája az építési napló bejegyzése szerint az aszfaltozási munkát akadályozta, azonban az egyidejűleg végzett szegély- és parkoló építést nem, így ezen feladatok elvégzése előtt semmiképp nem lehetett aszfaltozni, ezért az ... munkája a felperesi késedelem szempontjából nem releváns.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyására irányult. A fellebbezés kapcsán előadta, hogy a munkakezdési engedély beszerzése mindenkor a vállalkozó felelősségi körébe tartozik, de az alperes nem jelölte meg azt a jogszabályt, amely a Ptk. 403. §-ának (3) bekezdése alóli kivételt megalapozza, a felperes tudomása szerint az ún. munkakezdési engedélyt nem is intézményesíti jogszabály. Hivatkozott arra is, hogy az alperes olyan kiviteli tervre kötött szerződést a ... Rt.-vel 2002. márciusában, amelyet a szerződés 21.5. pontja értelmében a tervező kifejezetten nem egyeztetett az érintett közművek tulajdonosaival. Ha a tervek egyeztetése megtörténik, akkor nem a kivitelezés alatt merül fel az ...-nek az útépítéssel érintett, csatornával kapcsolatos igénye.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság ítéletében helytállóan állapította meg a tényállást és az ebből levont jogi következtetése is megalapozott. A Fővárosi Ítéltábla nem fogadta el az alperes fellebbezési érvelését, annak kapcsán a következőket emeli ki.

A Ptk. 277. §-ának (1) bekezdése szerint a szerződéseket tartalmuknak megfelelően kell teljesíteni. A (4) bekezdés előírja; a felek a szerződés teljesítésében együttműködésre kötelesek. A kötelezettnek a szerződés teljesítése érdekében úgy kell eljárnia, ahogy az adott helyzetben általában elvárható és a jogosultnak pedig ugyanilyen módon elő kell segítenie a teljesítést. Az (5) bekezdés kimondja; a felek a szerződés teljesítését érintő minden lényeges körülményről kötelesek egymást tájékoztatni.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes a 2004. szeptember 24-én kelt vállalkozási szerződést a tartalmának megfelelően teljesítette, a szerződésben írt kötelezettségeinek eleget tett.

A felek átalánydíjas szerződést kötöttek, annak műszaki tartalma egyértelműen megállapítható volt, az építési munka műszaki tartalmára vonatkozóan a szerződés 2.5. pontja szerint a felperes rendelkezésére bocsátott költségvetési kiírás az

irányadó. Nem volt vitatott a perben a parkolás gátló oszlopok költségvetési kiírás szerinti darabszáma, így a felperes a szerződés szerint járt el, amikor a költségvetési kiírásban meghatározott számú oszlopot beszerezte. Ezzel összefüggésben a perben beszerezett szakértői vélemény tartalmazza, hogy csak az útépítési tervek helyszínrajzi kialakítása a parkolóhelyek közötti szigetek növénytelepítésével megváltozott, amelynek folytán a parkolás gátló oszlopok darabszáma lecsökkent, de a tervező a kiírásban nem módosította a darabszámot.

Alaptalanul hivatkozott az alperes fellebbezésében arra, hogy a felperes megsértette az őt terhelő együttműködési és tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó általános szabályokat (277. § (4), (5) bekezdés).

Kétségtelen, hogy a kivitelezőtől az építési munkát illetően a kellő szakértelem elvárható, ezért a megfelelő teljesítést gátló körülményről a megrendelőt figyelmeztetni köteles (Ptk. 392. § (2) bekezdés). A felperes kötelezettségszegése nem állapítható meg, a figyelmeztetés elmaradása a terhére nem róható, mert az adott esetben nem volt elvárható, hogy a felperes a rendelkezésére bocsátott terveket átvizsgálva, azonnal felismerje a parkolás gátló oszlopok számának meghatározásában elkövetett tervezési hibát (2007. január 19-én kelt igazságügyi szakértői vélemény összefoglaló megállapítása), így a felek közötti vállalkozási szerződésben foglaltak alapján a költségvetési kiírás szerint indokoltan szerezte be az oszlopokat. Ezért ez okból megalapozatlan a kikötött átalánydíj csökkentése, figyelemmel arra is, hogy a felperes az utóbb feleslegessé vált, de a költségvetési kiírás szerint beszerezett oszlopokat az alperesnek felajánlotta, de azokra nem tartott igényt.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperes az építési munka késedelmes teljesítéséért nem volt felelős.

A 2004. szeptember 27-én kelt vállalkozási szerződés 21.2. pontja alapján a felperes késedelem esetén - a munka készségi fokától függetlenül - naponta a bruttó végösszeg 1 %-a, de minimum 100.000 forint kötbér megfizetését vállalta.

A kötbér a szerződésszegés szankciója, a Ptk. 246. §-ának (1) bekezdése értelmében a kötelezett meghatározott pénzösszeg fizetésére kötelezheti magát arra az esetre, ha olyan okból, amelyért felelős, nem teljesít vagy nem szerződésszerűen teljesít.

A szerződésben vállalt kötelezettség nem teljesítése vagy nem szerződésszerű teljesítése csak akkor ad alapot kötbér követelésére, ha a szerződésszegésért a kötelezett felelős.

Önmagában az a körülmény, hogy a vállalkozó ténylegesen késedelembe esik, nem alapozza meg a kötbérfizetési kötelezettségét, mivel a szerződésben vállalt kötelezettség nem teljesítése vagy nem szerződésszerű teljesítése csak akkor ad alapot kötbér követelésére, ha a szerződésszegésért a kötelezett felelős. A felelősség kérdését az általános érvényű felelősségi szabály alapján kell elbírálni,

így a szerződés megszegése esetén a kötelezett akkor mentesülhet a kötbérfizetési kötelezettség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható (Ptk. 318. § (1) bekezdés, 339. § (1) bekezdés).

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az adott körülmények között objektíve nem volt elvárható a szerződés 2004. november 10-i határidőre történő teljesítése, ezért a késedelem a felperesnek nem volt felróható. A Fővárosi Ítélőtábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy a késedelem kérdésében ügydöntő jelentőséget a perben beszerzett igazságügyi szakértői véleménynek tulajdonított, és az abban foglalt megállapításokat ítélezése alapjául elfogadta. A szakvélemény megállapításai szerint a szerződéses teljesítés határidejének csúszását a ... saját munkálatai okozták, e munkák az útépités tárgyát nem képezték, de szorosan kapcsolódtak hozzá, az ... a műszakilag elavult berendezéseinek cseréjét végezte el. Az aszfaltozási munkák csak az alépítményi munkák befejezése után kezdhetők el, s az ... által elvégzett alépítményi munkálatok befejezése után elvégzett aszfaltozási és befejezési munkák a technológiai fegyelem betartása mellett a felperes által felhasznált 4 napnál gyorsabban nem végezhetőek el, melyből következően a késedelem releváns oka a munkakezdést követő harmadik napon észlelt és az ... tulajdonában lévő csatornák műszaki szükségességből elrendelt cseréje. A másodfokú bíróság álláspontja szerint mindezekre figyelemmel megállapítható az is, hogy az építési munkák befejezésére nézve nem bír relevanciával az alperes fellebbezésében hivatkozott munkakezdési hozzájárulás, az a körülmény, hogy a felperes kérelmére az alperes építési osztálya 2004. október 12-én adta meg a ... utca járda és útburkolat felújítása ügyében a hozzájárulást (keresetlevél F/4. melléklete) és megalapozatlan az alperes fellebbezésében az az állítás, hogy az ... munkájának a felperes késedelme szempontjából nincs jelentősége.

Mivel a felperes teljesítette a 2004. szeptember 27-én kelt vállalkozási szerződésben írt kötelezettségeit és az építési munka késedelmes átánydíjas átadása a felperesnek nem volt felróható, ezért az elsőfokú bíróság a Ptk. 389. §-a, illetve a Ptk. 402. §-a alapján megalapozottan kötelezte az alperest a hátralékos vállalkozói díj és kamatai megfizetésére, ezért a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés nem volt eredményes, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján az alperes köteles a felperesnek megfizetni a másodfokú eljárásban felmerült költségét, amely a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a szerint megállapítható és az általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíjat foglalja magában. Az alperes teljes személyes illetékmentessége folytán a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad (1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés b) pontja, Itv. 64. §, 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §).

Budapest, 2008. május 15.

Dr. Bánki Horváth Mária s.k.,
a tanács elnöke

Dr. Rédei Anna s.k.,
előadó bíró

Levek Istvánné dr. s.k.,
bíró